

Cepljenje proti steklini in obravnava oseb v antirabičnih ambulantah v letu 2022

- PRELIMINARNO POROČILO -

Program cepljenja in zaščite z zdravili opredeljuje obvezno predekspozicijsko cepljenje proti steklini za vse osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom stekline. Poeksposicijsko cepljenje je obvezno za vse osebe, ki so bile izpostavljene okužbi z virusom stekline, in sicer:

- za osebo, ki jo je ugriznila ali kako drugače ranila stekla divja ali domača žival (potrjena izpostavitev virusu stekline);
- za osebo, ki jo je poškodovala žival, ki je bila sumljiva na steklino in je ni mogoče imeti pod veterinarsko kontrolo (npr. poškodba se je zgodila v endemski državi, žival, ki je povzročila poškodbo, je nelegalno uvožena iz endemske države ali je bila nedavno v endemski državi, ...);
- za osebo, ki jo je ugriznil pes ali mačka, sumljiva na steklino, ki v 10 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi ter osebo, ki jo je poškodovala druga žival, sumljiva na steklino, ki v 20 dneh po ugrizu pokaže znake stekline, pogine, je ubita ali se izgubi;
- za osebo, ki je bila v negotovem stiku z netopirji/ direktnem stiku z netopirjevo slino ali živčnim tkivom;
- za osebo, ki je bila v stiku z vsebinou (tekočino) vabe za cepljenje lisic;
- v primeru drugih indikacij po presoji zdravnika v antirabični ambulanti.

Zdravstveno varstvo pred steklino izvajajo specializirane ambulante območnih enot NIJZ v skladu z nacionalnimi priporočili.

1. PREDEKSPOZICIJSKO CEPLJENJE

Tabela 1: Število predekspozicijsko cepljenih proti steklini, Slovenija, 2022

REGIJA	BAZIČNO	REVAKCINACIJA
Celje	8	0
Nova Gorica	10	0
Koper	4	0
Kranj	6	0
Ljubljana	75	0
Maribor	21	0
Murska Sobota	4	0
Novo mesto	9	0
Ravne	2	0
SLOVENIJA	139	0

Tabela 2: Predeksposičijsko cepljeni proti steklini, po kategoriji izpostavljenosti, Slovenija, 2022

RAZLOG ZA CEPLJENJE	BAŽIČNO	REVAKCINACIJA
Izpostavljenost pri delu	32	0
Potniki	94	0
Ostali	13	0
SKUPAJ	139	0

2. POEKSPONCIJSKO CEPLJENJE

Tabela 3: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, 2013 – 2022

LETU	ŠTEVILLO OBRAVNAVANIH	ŠTEVILLO CEPLJENIH	DELEŽ CEPLJENIH (%)
2013	2542	742	29,2
2014	2619	737	28,2
2015	2515	768	30,5
2016	2499	704	28,2
2017	1435	189	13,2
2018	1057	146	13,8
2019	943	151	16,0
2020	367	61	16,6
2021	290	30	10,3
2022	284	50	17,6

Tabela 4: Število obravnavanih in število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po regijah, Slovenija, 2022

REGIJA	ŠT. OBRAVNAVANIH OSEB	ŠTEVILLO CEPLJENIH OSEB		
		cepljeni	popolno cepljeni	prekinili cepljenje
Celje	27	7	7	0
Nova Gorica	3	0	0	0
Koper	49	2	1	1
Kranj	46	8	8	0
Ljubljana	36	26	26	0
Maribor	18	2	2	0
Murska Sobota	38	1	1	0
Novo mesto	53	4	4	0
Ravne	14	0	0	0
SLOVENIJA	284	50	49	1

Tabela 5: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini po regijah, Slovenija, 2013 – 2022

REGIJA	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celje	176	161	171	128	17	17	13	3	5	7
Nova Gorica	18	20	21	18	6	16	3	0	0	0
Koper	48	40	43	64	13	14	21	1	2	2
Kranj	47	61	51	74	23	14	13	5	2	8
Ljubljana	129	135	160	482	81	45	54	26	11	26
Maribor	141	156	136	133	21	27	20	21	6	2
Murska Sobota	54	50	49	33	9	5	12	1	3	1
Novo mesto	98	87	95	86	15	16	9	4	1	4
Ravne	31	27	42	9	4	4	6	0	0	0

Tabela 6: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po spolu, Slovenija, 2022

REGIJA	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE
Celje	7	6	1
Nova Gorica	0	0	0
Koper	2	1	1
Kranj	8	4	4
Ljubljana	26	10	16
Maribor	2	2	0
Murska Sobota	1	1	0
Novo mesto	4	3	1
Ravne	0	0	0
SLOVENIJA	50	27	23

Tabela 7: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po starosti, Slovenija, 2022

REGIJA	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	≥ 60
Celje	1	1	0	0	4	0	0	0	1
Nova Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Kranj	0	0	1	0	2	1	2	0	2
Ljubljana	0	1	2	1	11	4	2	3	2
Maribor	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Novo mesto	0	0	0	0	0	0	1	3	0
Ravne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	1	2	4	1	17	6	5	7	7

Tabela 8: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, po načinu izpostavljenosti, Slovenija, 2022

REGIJA	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija
Celje	0	0	7
Nova Gorica	0	0	0
Koper	0	1	1
Kranj	0	0	8
Ljubljana	4	17	5
Maribor	0	0	2
Murska Sobota	0	1	0
Novo mesto	0	1	3
Ravne	0	0	0
SLOVENIJA	4	20	26

- I. kategorija: dotik ali krmiljenje živali, lizanje nepoškodovane kože; dotik vabe s cepivom (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža nepoškodovana; dotik živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom ali taka žival poliže človeka po nepoškodovani koži;
- II. kategorija: rahel ugriz nepokrite kože; manjše praske ali odrgnine, ki ne krvavijo; ugrizi, praske glodavcev in primatov; dotik tekočine cepiva vo poškodovani vabi (za cepljenje lisic) z roko, na kateri je koža poškodovana; žival, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom poliže človeka po poškodovani koži;
- III. kategorija: ugrizi ali praske skozi kožo; kontakt sluznice ali poškodovane kože s slino (npr. lizanje); ne izzvan ugriz primatov v glavo ali vrat v državah z visokim tveganjem; praske ali ugrizi netopirjev; kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s tekočino cepiva iz poškodovane vabe (za cepljenje lisic); kontaminacija sluznice ali sveže poškodbe na koži s slino živali, ki je pojedla vabo s cepivom ali ampulo s cepivom;

Tabela 9: Število poekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini, glede na vrsto živali, ki so osebo poškodovale, Slovenija, 2022

REGIJA	PES	MAČKA	DRUGE DOMAČE ŽIVALI	LISICA	GLODALCI	DRUGE ŽIVALI	STIK Z VABO ZA CEPLJENJE LISIC
Celje	3	0	0	0	0	4	0
Nova Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Koper	1	0	0	0	0	1	0
Kranj	3	2	0	1	0	2	0
Ljubljana	14	6	2	0	0	3	1
Maribor	1	0	0	1	0	0	0
Murska Sobota	0	0	0	0	0	1	0
Novo mesto	1	0	0	1	1	1	0
Ravne	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIJA	23	8	2	3	1	12	1

3. SEROPROFILAKSA PROTI STEKLINI

Tabela 10: Število oseb, ki so prejele zaščito z imunoglobulinimi proti steklini, Slovenija, 2022

REGIJA	ZAŠČITA Z IMUNOGLOBULINI PROTI STEKLINI
Celje	4
Nova Gorica	0
Koper	1
Kranj	1
Ljubljana	6
Maribor	0
Murska Sobota	0
Novo mesto	1
Ravne	0
SLOVENIJA	13

4. ZAKLJUČEK

V letu 2016 se je Slovenija proglašila za državo, prosto stekline. O tem smo obvestili strokovno javnost in dali navodila, v katerih primerih osebe, ki so jih poškodovali živali, napotiti v antirabično ambulanto. Posledično se je v zadnjih letih število obravnav v antirabičnih ambulantah in s tem tudi število postekspozicijsko cepljenih oseb zmanjšalo. Dodatno pa je zaradi epidemije covid-19 v Sloveniji prišlo še do dodatnega zmanjšanja v številu antirabičnih obravnava, kar je najverjetnejše odraz omejitev gibanja in mednarodnih potovanj zaradi same epidemije. Poleg tega je veterinarska služba tudi prenehala s peroralnim cepljenjem lisic proti steklini.

Naloga zdravstvene službe je tudi pravočasno cepljenje oseb v primeru indikacije. Zato je nujno vzdrževati dobro povezavo med območnimi enotami NIJZ, kjer delujejo specializirane antirabične ambulante in območno veterinarsko službo.

Pričakujemo, da bo veterinarska služba tudi v bodoče pravilno in hitro ukrepala v primeru stekle ali na steklino sumljive živali ter dobro sodelovala z zdravstveno službo območnih enot NIJZ.